

Vennesla kommune

Handlingsplan mot vold og overgrep i nære relasjoner – del 2

Handlekraftige voksne – trygge barn

Innhold

1.0 Formål og mål	3
1.1 Modellen for innsats mot vold i nære relasjoner og overgrep i Vennesla	4
2.0 Mål, strategier og tiltak	5
2.1 Mål 1: Vi forebygger vold og overgrep	5
2.2 Mål 2: Vi er gode på å oppdage og melde i fra om mistanke om at barn og unge er i risiko eller utsettes for vold og overgrep	7
2.3 Mål 3: Vi gir koordinert og helhetlig oppfølging til barn, unge og (deres) familier som opplever eller har opplevd vold	8
3.0 Hva gjør du?	9
3.1 Prosedyre for ansatte i Vennesla kommune i saker hvor det er bekymring for vold og overgrep	10
3.1.1 Samtale med barn ved mistanke om vold og seksuelle overgrep	11
3.2 Er du utsatt for vold og overgrep?	12
3.3 Er du voldsutøver og/eller overgriper?	13
3.4 Er du privatperson og har mistanke om at barn og unge utsettes for vold og overgrep i nære relasjoner?	14
4.0 Oversikt over relevante kontaktpersoner/ tilbud	15

1.0 Formål og mål

Formål:

Ingen barn i Vennesla skal utsettes for eller leve med vold og overgrep i nære relasjoner.

Mål:

Mål 1: Vi **forebygger** vold og overgrep mot barn og unge.

Mål 2: Vi er gode på å **oppdage og melde** i fra om mistanke om at barn og unge er i risiko eller utsettes for vold og overgrep.

Mål 3: Vi gir **koordinert og helhetlig oppfølging** til barn, unge og (deres) familier som opplever eller har opplevd vold.

Barnets beste

Ved alle handlinger som angår barn skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

FNs barnekonvensjon, artikkel 3

1.1 Modellen for innsats mot vold i nære relasjoner og overgrep i Vennesla

Erkjenne og tro - Handlingsplanen skal føre til at vi erkjenner at vold i nære relasjoner og overgrep foregår i Vennesla. Vi skal tro på barn og unge som forteller om vold og overgrep, og vi skal tro på vår uro og bekymring for et barn eller ungdom.

Forebygge og avdekke - Planen skal føre til at vi jobber systematisk med forebygging og avdekking av vold i nære relasjoner og overgrep.

Våge å se og våge å si ifra - Planen skal bidra til at voksne «våger å se» tegn hos barn og unge som indikerer vold og overgrep, samt at barn og unge har kjennskap til hva vold og overgrep er. Både voksne og barn skal «våge» å snakke om vold og overgrep, samt å fortelle og melde ifra, både ved mistanke, men også dersom en har vært/ eller blir utsatt for vold og overgrep.

Handle - Handlingsplanen skal bidra til at rutinene finnes og at de er tydelig på hva den enkelte skal foreta seg i situasjoner/saker som involverer vold og overgrep.

Ta ansvar - Handlingsplanen skal tydeliggjøre ansvaret kommunen og den enkelte har for at barn og unge får beskyttelse mot vold og overgrep, samt koordinert hjelp som fordrer at alle yter sitt og samarbeider godt på tvers av profesjoner, etater og sektorer.

FOR BARNAS BESTE MÅ VI TØRRE Å TENKE DET VERSTE!

2.0 Mål, strategier og tiltak

2.1 Mål 1: Vi forebygger vold og overgrep

Strategi 1. Øke bevissthet til innbyggere og ansatte i Vennesla om vold, skadevirkninger, hjelpemuligheter, og hva de skal gjøre ved mistanke eller dersom de avdekker vold og overgrep

Tiltak	Ansvar	Tidsrom
Fokusdager med tema om vold i nære relasjoner Markeres med foredrag, teaterforestillinger, kunstutstilling, info via media etc.	Seksjon for oppvekst	Årlig
Informasjon på kommunens nettside og brosjyrer om vold i nære relasjoner (oversettelse til ulike språk)	Kommunikasjonsrådgiver SLT koordinator	Lages i løpet av 2019
Informasjon til dialog med menigheter, lag og foreninger Foredrag om vold, hjelp til å lage rutiner i frivillige lag og foreninger, menigheter	SLT koordinator Politiet	Kontinuerlig
Handlingsplanen digitaliseres og gjøres digitaliseres brukervennlig	Kommunikasjonsrådgiver, SLT koordinator	Høsten 2019

Strategi 2. Barn og unge har kunnskap om hva vold er og hvem som kan hjelpe

«Si det» samtaleverktøy Pedagogisk materiale som inneholder dukker, fortellinger, plakat og sang, og er laget med utgangspunkt i førskolebarns språk- og aldersnivå. Barnehagene bruker verktøyet for å lære barna om hva som er rett og galt, og for å ha en dialog med dem om kroppen, grenser, vold og overgrep.	Barnehagene Utviklet av Enhet for barn og familie	Årlig
Undervisning til elever på barnetrinnet Skolene i Vennesla skal ha mest mulig likt undervisningstilbud ifht. disse temaene. Dette både for å sikre likhet og kvalitet. Det skal nedsettes en gruppe som skal se på lærestoff, materiell, metoder som skal brukes i opplæringen om temaet.	Seksjon for Oppvekst	Høsten 2019
Skolen skal påse at barn og unge får nødvendige kunnskapen om temaene, som beskrevet i kompetansemål etter 2., 4., og 7trinn. I tillegg skal skolene sørge for at tema blir tatt opp minst en gang i året (som en del av livsmestringsfaget). Undervisning i grupper (klasser) om kropp, grenser, vold, overgrep, tilgjengelig hjelp m.m. . Visning av tilpassede filmer som Trøbbel etc. Kroppen min eier Jeg, m.f. Legge til rette for diskusjon i mindre kjønnsdelte grupper slik at det er enklere for barn og reflektere over tema, stille spørsmål etc.	Rektor Helsesøster og kontaktlærer på skolen	Minst en gang i året

Felles opplegg for ungdomstrinn Skolene i Vennesla skal ha mest mulig likt undervisningstilbud ifht. disse temaene. Dette både for å sikre likhet og kvalitet. Det skal nedsettes en gruppe som skal se på lærestoff, materiell, metoder som skal brukes i opplæringen om temaet. Foredrag fra eksterne og/eller interne forelesere. Gjennomføres i sammenheng med Livsmestringsfaget i skolen (kan kombineres/ foregå i «fokusdager»). Legge til rette for diskusjon i mindre kjønnsdelte grupper slik at det er enklere for ungdom og reflektere over tema, stille spørsmål etc. Skolen skal også påse at kompetansemål ei 10. trinn dekkes.	Seksjon for Oppvekst Rektor Skolehelsetjenesten	Høsten 2019 Minst en gang i året
Informasjon til barn gjøres tilgjengelig Plakater på skolen. Vurdere å laste ned app til Stine Sofie stiftelsen på iPad til skoleelever.	Seksjon for Oppvekst	Kontinuerlig
Strategi 3. Informasjon til foreldrene om vold, skadevirkninger, hjelpemuligheter		
Svangerskapskontroll Jordmor stiller spørsmål om vold jf. egne rutiner. De som ikke får oppfølging fra jordmor i svangerskapet, men av lege blir stilt spørsmål fra lege jf. Rutiner.	Jordmor Lege	Kontinuerlig Eksisterende tiltak, basert på nasjonale retningslinjer som videreføres
Foreldre kurs (ICDP og COS) Vold i nære relasjoner som tema. Tilbud om ICDP til alle flyktninger som har barn som et tiltak i Intorduksjonsprogrammet. Tilbud om COS til alle førstegangsforeldre.	Enhet for barn og familie	Kontinuerlig
Barseltreff Tar vold opp som tema.	Helsestasjon	Minst en gang under oppfølgingen
Helsestasjonen Tar opp vold som tema etter nasjonalfaglige retningslinjer barnekontroller, helsekartlegging av flyktninger.	Helsestasjon	Kontinuerlig Eksisterende tiltak, basert på nasjonale retningslinjer som videreføres
Foreldremøte barnehage Utarbeide opplegg med informasjon om vold, dialog og gruppearbeid som brukes i foreldremøte ved barnehageoppstart, flytting til større avdeling og siste året i barnehagen.	Barnehagestyrer Enhet for barn- og familie SLT koordinator	Årlig Del av barnehagens årshjul
Foreldremøte barnetrinn Utarbeide opplegg med informasjon om vold og overgrep, dialog og gruppearbeid som brukes i foreldremøte.	Rektor Enhet for barn og familie SLT koordinator	Del av skolens årshjul (1, 3, 5, og 7.klasse)
Foreldremøte ungdomsskolen (9.klasse) Utarbeide opplegg med informasjon om vold, dialog og gruppearbeid.	Rektor Enhet for barn og familie SLT koordinator og politi	Kontinuerlig Del av skolens årshjul 9.klasse

Introduksjonsprogrammet		
Utarbeide opplegg med informasjon om vold, dialog og gruppearbeid. Fokus på verktøy og barneoppdragelse/grensesetting uten vold.	Voksenopplæringen Enhet for barn og familie SLT koordinator	Årlig Del av skolens årshjul

2.2 Mål 2: Vi er gode på å oppdage og melde i fra om mistanke om at barn og unge er i risiko eller utsettes for vold og overgrep

Strategi: Kompetente og handlekraftige ansatte vet hva de skal gjøre, og er trygge på hvordan de kan snakke med barn og voksne om vold og overgrep. Barn og unge, private personer og frivillige har kunnskap om vold og overgrep i nære relasjoner, vet hvor de skal henvende seg for hjelp, og hva de skal gjøre med sin bekymring.

Tiltak	Ansvar	Tidsrom
Kompetanseprogrammet med RVTs som gir felles faglig plattform. Bruker også lokale krefter (superbrukere) i dette arbeidet. Fokus på traumeforståelse. Kunnskap om vold og overgrep. Samtale med barn og voksne. Ferdighetstrening.	Leder for oppvekst Ledere i enheter som jobber med barn og unge SLT koordinator	Oppstart i løpet av høsten 2019
Kompetansekrav i akuttmedisin forskrift krever at alle leger og sykepleiere ved legevakten har tatt 8 timers nettkurs i volds- og overgrepshåndtering.	Medisinsk faglig leder ved Vennesla og Iveland legevakt	Kontinuerlig
Implementering av handlingsplan. Alle ansatte har god kjennskap til handlingsplanen. Ledere skal påse at handlingsplanen er kjent, forstått og at den etterleves. Rapporteres på at system og rutiner er fulgt. Ved behov for hjelp ved implementeringen tas det kontakt med SLT koordinator.	Leder for oppvekst Ledere i de ulike enheter	Implementering høsten 2019
Tilsyn/sjekk om handlingsplanen brukes av enheter. Sikre oppfølging og revidering av handlingsplanen	Leder for Oppvekst Barnehageansvarlig og skoleansvarlig	Årlig

Gjøre handlingsplanen tilgjengelig og synlig for innbyggere (via intranett, media) slik at de vet hvor de kan melde ifra om og søke råd/hjelp. Sikre revidering.	Kommunikasjonsrådgiver SLT koordinator	Høsten 2019, revidering årlig
Gjøre handlingsplanen tilgjengelig og synlig for frivillige organisasjoner		
Alle enheter har rutiner ved bekymring om vold og overgrep. Holde rutiner oppdaterte. Rutiner og vold skal være tema i personalmøter. System for tilsyn for å sjekke at rutiner følges	Enhetsledere/ avdelingsledere Leder for Oppvekst Barnehage og skoleansvarlige.	Årlig

2.3 Mål 3: Vi gir koordinert og helhetlig oppfølging til barn, unge og (deres) familier som opplever eller har opplevd vold

Strategi: Gi barnet/ungdommen og familien den hjelpen de har behov for

Tiltak	Ansvar	Tidsrom
Bruk av individuell plan Alle som har behov for langvarig og koordinerte tjenester fra flere instanser, skal bli spurt om å få utarbeidet en individuell plan.	Etter avtale mellom involverte etater	Kontinuerlig
Oppfølging fra barneverntjenesten Hovedregelen er at hjelpetiltak etter § 4-4 skal være frivillige. Det kan likevel besluttes at enkelte tiltak (kontrolltiltak, kompenserende og omsorgsendrende tiltak, og foreldrestøttende tiltak uten barnets samtykke) skal iverksettes ved pålegg. Gi hjelp til barnet og familien. Lage sikkerhetsplaner ved behov. Sikre nødvendig samarbeid mellom barnet/familien og ulike instanser.	Barnevernet	Kontinuerlig
Kommunen gir tett og tilpasset oppfølging når mennesker utsatt for vold og overgrep i nære relasjoner etablerer seg på nytt, uten	Den enkelte i tjeneste som er i kontakt med bruker MÅ vurdere sitt	Tiltak settes i verk ved behov.

voldsutøver.

Ulike kommunale virksomheter kan gi ulik oppfølging. F.eks kan NAV bistå økonomisk. Barnevernet følger opp familier med barn, familiesenteret kan tilby nødvendige støttende og stabiliserende tiltak.

oppfølgingsansvar, og etter samtykke opprette kontakt med andre som kan tilby aktuell oppfølging.

Etater som er i kontakt med familien (som barnevern, Nav m.f) skal bistå familien med å komme i kontakt med krisesenteret for støtte og stabilisering

Oppfølging fra politiet

Etterforskning i anmeldte saker. Benytte barnehuset i forbindelse med tilrettelagt barneavhør og oppfølging av barnet.

Politi

Kontinuerlig

Barneteam 0-6 år

Tverrfaglig veiledningsgruppe som kan kontaktes ved bekymring for et barn, for en rask avklaring. Åpent for alle, både private og offentlige ansatte. Saker kan drøftes anonymt. Ved bruk av barnets navn må samtykke fra foresatte foreligge.

Siri Røilid, PPT

Kontinuerlig

Eleverteam 7-18 år

Tverrfaglig veiledningsgruppe som kan kontaktes ved bekymring for et barn, for en rask avklaring. Åpent for alle, både private og offentlige ansatte. Saker kan drøftes både anonymt og med samtykke fra foresatte.

Arne Greibesland, PPT

Kontinuerlig

Skolefraværsteamet

Tverrfaglig veiledningsgruppe som skal kontaktes av skolene når elever uteblir fra skolen. Se egen veileder for fremgangsmåte. I veilederen er det prosedyrer for hva skolen skal gjøre ved tidlig innsats ved skolefravær før skolefraværsteamet kobles på.

Irene Haugen Pettersen
Habiliteringstjenesten

Kontinuerlig

3.0 Hva gjør du?

3.1 Prosedyre for ansatte i Vennesla kommune i saker hvor det er bekymring for vold og overgrep

Ved mistanke om vold og/eller overgrep skal alle ansatte i Vennesla kommune følge rutinen/prosedyren under. Merk at dersom du mener at meldeplikten er utløst, har også hver enkelt ansatt et selvstendig ansvar for å melde. Praksis er at alle saker i kommunale virksomheter hvor det er bekymring for vold og overgrep drøftes med barnevernet. Det er barnevernsleder som anmelder saker til politiet. Dersom en av ansatte i kommunen har forgrepet seg eller utøvd vold mot et barn i barnehagen, skolen, andre plasser, er det rådmannen som melder saken videre til politiet. Private virksomheter, lag- og foreninger, menigheter kan tilpasse denne modellen i samarbeid med eieren.

Bekymring i forhold til vold og overgrep

(Under hele prosessen er det svært viktig at barnet/ ungdommen ivaretas på en god måte. Når du skal snakke med barn/ ungdommen , se tips på side 11. Hvis du er usikker, søk hjelp og veiledning)

Informér nærmeste leder om din mistanke

Leder vurderer og bestemmer hvem andre av personalet skal involveres og hvilke informasjon skal innhentes fra ansatte

Dokumenter bekymringen
(Tid, sted, konkret hendelse/uttalelser, barnets tilstand)

Ikke ta kontakt med foreldrene før du har drøftet bekymringen med barnevernet

Ta kontakt med barnevernet og lag en plan for håndteringen av situasjonen

Dersom det blir bestemt at meldingen skal sendes, er det leder som er ansvarlig for oversendelse av meldingen

Det lages en plan for barnet uansett om meldingen sendes eller ikke. Dette for å sikre ivaretagelse av barnet og foreldrene.

Offentlige meldere skal få tilbakemelding fra barnevernet om at meldingen er mottatt og vil bli behandlet jf. Lov om barneverntjenester

3.1.1 Samtale med barn ved mistanke om vold og seksuelle overgrep

Når du skal snakke med barn om vold og overgrep:

Åpne spørsmål - som oppmuntrer til fri og spontan fortelling. Du kan ha en oppfordrende form ("tenk tilbake som om du er der, fortell slik at jeg kan se det for meg" og/eller "Hva gjør du når pappa er sint? Hvordan er det da å være deg?")

Gjentakelse - når du gjentar viser du at du lytter og er interessert i det barnet sier.

Bekreftelse - viktig å bekrefte med små nikk og bekræftende ord som «akkurat, ja» etc.

Oppsummering underveis - hjelper barnet til å holde fokuset i samtalen, og hjelper oss å sikre at en har oppfattet det barnet sier på rett måte.

Tåle pause - en signaliserer til barnet at en har god tid. Bruke pausene til f.eks. «nå ble du stille, det ser ut som du tenker på noe. Jeg lurar på hva du tenker?». Eller «nå kjenner jeg at jeg må tenke meg litt om». Det styrker relasjonen og gir barnet mulighet til å gjøre det samme.

Tilstedeværelse - barn må møtes med nærhet, innlevelse og genuin interesse.

Gyldiggjøring - når du tar imot barnets historie, bidrar du til å gyldiggjøre barnets erfaringer.

Skyld og skam - hjelp barnet til å finne ord for sine følelser. De blir lettere å leve med og forholde seg til når de får navn og blir forstått.

Vonde hemmeligheter – gi tydelig beskjed om at barnet har lov å snakke om det vonde og vanskelige. Aldri lov barnet om at du ikke skal fortelle det videre.

Barn som ikke vil snakke - Du kan nærme deg med å si at du kjenner barn som ikke ønsker å snakke fordi de er redd for hva som vil skje. Du kan si: «Jeg lurar på om det kanskje er slik for deg?»

Unngå press - viktig å huske på at barnet har en rett, men ingen plikt til å fortelle. Kanskje barnet ikke vil fortelle mer enn det har gjort og det må respekteres.

<https://www.snakkemedbarn.no/>

<https://www.nkvts.no/content/uploads/2015/08/den-dialogiske-barnesamtalen-hvordan-snakke3.pdf>

3.2 Er du utsatt for vold og overgrep?

Dersom du blir utsatt for vold og overgrep er det stor sannsynlighet for at du holder det hemmelig. Det er mange grunner for at du holder det hemmelig og ikke tør å fortelle det til noen andre:

Du forventer å få skylden og bli anklaget, å bli vendt ryggen til og å miste familien din.
Du forventer ikke å bli trodd.
Skamfølelse, skyldfølelse, flauhet og følelsen av å være «skitten».
Du vil beskytte andre fra å få kjennskap til volden og overgrepene.
Du frykter overgriperen.
Du vil beskytte overgriperen fra straff.
Du har få minner fra overgrepene.
Du har ingen du kan fortelle det til.
Du ønsker å opprettholde familiens «gode navn og rykte».
Du tror at du fortjener å bli slått eller seksuelt misbrukt.
Du forstår ikke at vold og overgrep er galt eller uvanlig.

Råd til deg som er utsatt for vold og overgrep:

- Søk hjelp tidlig!
- Snakk med noen voksne som du stoler på. Det kan være en helsesøster, en lærer, en tante eller andre du stoler på.
- Ring til Alarmtelefonen for barn og unge 116111.
- HUSK at det er ALDRI din skyld, at du ikke er alene og at det er ALLTID bedre for deg å fortelle om vold og overgrep.

<https://www.116111.no/>

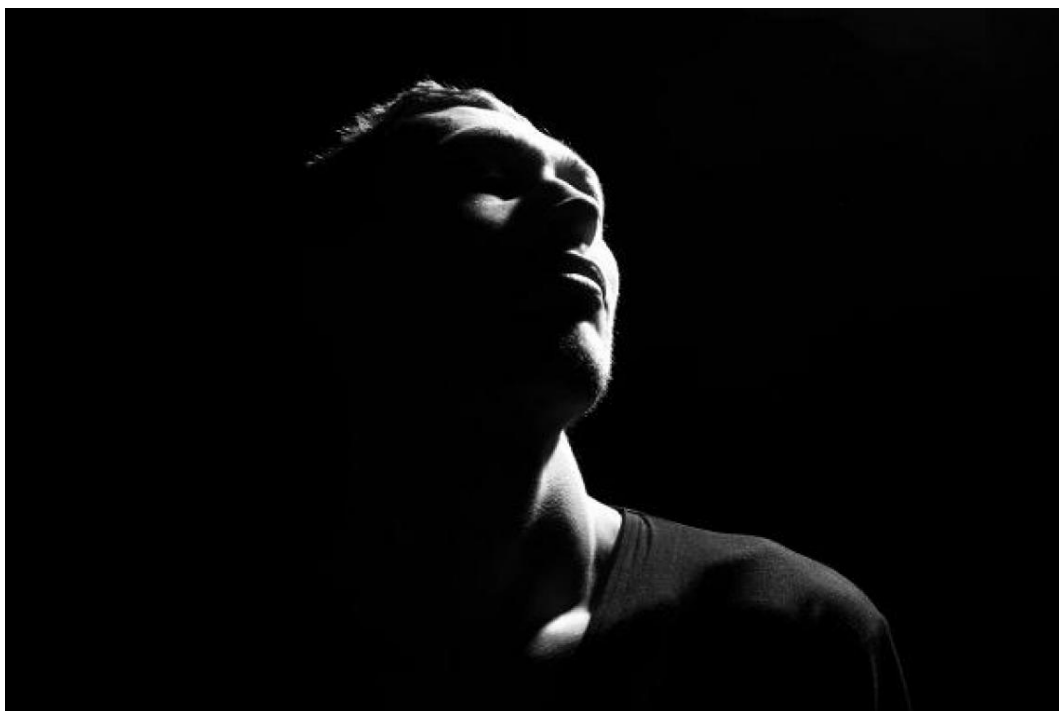
Illustrasjonsfoto: Alarmtelefon for barn og unge

3.3 Er du voldsutøver og/eller overgriper?

Hvis det er slik at dine nærmeste er redd deg og at du føler at du ofte er sint, kan dette være et tegn på at du også bruker vold. Er det slik at du slår din kone, er det stor sjanse for at du vil slå dine barn. Føler du deg tiltrukket av barn seksuelt? Har du fantasier om hvordan det vil være å ha seksuell omgang med barn? Har du allerede gått over din grense og misbrukt barn seksuelt?

Råd til deg som utøver:

- Ta ansvar nå! Ikke skyld på andre!
- Ja, du har gjort noe grusomt, men verre er det hvis du ikke erkjenner det, stopper og gjør opp for deg selv.
- Det trenger ikke å være alvorlig fysisk vold eller overgrep for å få hjelp. Det er faktisk tilstrekkelig at du tenker at du skremmer andre eller har tanker om å begå overgrep/tenner på barn.
- Snakk om det! Velg en tillitsperson å fortelle det til for eksempel en venn, din fastlege eller andre.
- Kontakt Alternativ til Vold Kristiansand. Her tilbys god hjelp til mestring av sinne Og vold. Dette er lavterskeltilbud og det trengs ingen henvisning.
- Ring Mannstelefon på tlf. 22 34 09 60 (Hverdager kl. 17-20)

Illustrasjonsfoto: Shutterstock

3.4 Er du privatperson og har mistanke om at barn og unge utsettes for vold og overgrep i nære relasjoner?

Det er vanskelig for oss alle å tro at noen kan gjøre noe vondt mot barn og unge, og spesielt de personer som står oss nær. Mange kan ha noen tanker eller en følelse på at noe er galt i et hjem, noen kan reagere på noe i foreldrenes atferd eller samspillet mellom barnet/ungdommen og foreldrene, eller reagere på barnets atferd. Ofte kan det være vanskelig å vite hva det er og hva en skal gjøre med det. Noen kan også se at en voksen klyper, skjeller ut et barn, snakker stygt/nedsettende, eller tar på barnet på en måte som ikke er passende. Noen kan til og med høre barnet si at de er redd for mamma og/eller pappa, eller at det er mye krangling i hjemmet, eller at en har en vond hemmelighet som en ikke kan fortelle til noen, men som plager en svært mye. Selv når utspillene blir så konkrete, kan det være svært vanskelig å ta imot dem og gjøre noe med det. Mange finner på alternative forklaringer, bagatelliserer det de har hørt/sett og går rundt og tenker «hva hvis jeg tar feil». Mange er kanskje redde for seg selv og sin familie og konsekvensene, dersom en velger å gå til barnevernet eller politiet med sin bekymring.

Råd til deg som har mistanke om at et barn eller ungdom utsettes for vold og/eller overgrep i nære relasjoner:

- Ta dine følelser og opplevelser på alvor.
- Ta kontakt med politiet eller barnevernet og rådfør deg hva du skal gjøre med din mistanke.
- Husk at det går an å drøfte din bekymring anonymt, uten å presentere deg selv eller si navnet på den du er bekymret for.
- Husk at du skal ikke etterforske og ha bevis på at noe har skjedd, men du har både et ansvar og en plikt til å si ifra. I følge straffelovens generelle bestemmelse om avverge er enhver forpliktet til å "avverge en straffbar handling eller følgene av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig og det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen er eller vil bli begått".

4.0 Oversikt over relevante kontaktpersoner/ tilbud

Organisasjoner	Kontaktinformasjon
Barneverntjenesten	Barnevernleder Mary Ann Taraldsen Mobil: 970 80 219
	Mottaksansvarlig/ressursperson vold i nære relasjoner: Marie Bodin Tlf.: 38 15 23 23
Politi	Politioverbetjent/ kommunekontakt Bodil Flo Berge Gausdal Mobil: 930 16 117
SLT koordinator (Kriminalitetsforebyggende koordinator i kommunen)	Indira Derviskadic Mobil: 454 69 964
Helsestasjon	Ledende helsesøster Elin Osmundsen Tlf.: 38 13 74 15
	Ressursperson vold i nære relasjoner: Merete Nilsen Tlf.: 38 15 23 23
Familiesenter	Leder Hilde Voreland Tlf.: 38 1523 23
Alarmtelefonen for barn og unge	116111
Alternativ til vold	Adresse: Festningsgata 22, 4614 Kristiansand Tlf.: 99 30 12 34 E-post: marit@atv-stiftelsen.no
Døgnåpen støttetelefon for incestutsatte og pårørende	Grønt nummer: 80 05 70 00
Familiekontoret i Vest-Agder	Adresse: Markens gate 35, 4612 Kristiansand Tlf.: 38 10 43 10
Kompetanseteamet mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse	Tlf.: 47 80 90 50
Overgrepsmottaket i Agder, Sørlandet sykehus	Adresse: Egsveien 100 Tlf.: 38 07 34 00 / 03738
Krisesenter	
Telefon kvinner	Tlf.: 38 10 22 00
Telefon menn	Tlf.: 913 66 524
Senter mot seksuelle overgrep Agder (SMSO)	Adresse: Markensgate 37, 4612 Kristiansand Tlf.: 38 07 11 11
Statens Barnehuset Kristiansand	Adresse: Vestre Strandgate 26, 4611 Kristiansand Tlf.: 99 25 71 61
Stine Sofie Stiftelsen	Frivoldveien 11, 4877 Grimstad Tlf.: 37 29 40 90